

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙДЫН
2016 ОНЫ ТОДОТГОСОН ТӨСВИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

Байгаль, орчин, аялал жуулчлалын сайдын багцын төсөв 2016 оны тодотголоор 54,032.3 сая төгрөг болж, 2016 оны батлагдсан төсвөөс 5.8 хувиар буюу 3,333.8 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Байгаль, орчин аялал жуулчлалын сайдын нийт зардал

Хүснэгт 1.

/зардлын зүйлээр/

/ сая төгрөг/

ЗАРДЛЫН ЗҮЙЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ		2016			
	2014	2015	Бат	Тод	Зөрүү	Хувь
	1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	59,613.7	54,304.6	57,366.1	54,032.3	-3,333.8	94.2
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	47,379.7	49,171.3	50,015.9	46,248.9	-3,766.9	92.5
БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	46,820.1	45,998.9	48,194.9	44,103.0	-4,091.9	91.5
Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	22,449.3	24,930.1	24,229.1	24,226.3	-2.8	100.0
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,474.2	2,752.4	2,665.2	2,664.9	-0.3	100.0
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	961.4	1,115.7	1,577.5	1,605.1	27.6	101.7
Хангамж бараа материалын зардал	788.0	948.8	673.1	666.7	-6.4	99.0
Нормативт зардал	77.9	23.3	67.5	67.5	0.0	100.0
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	414.9	986.5	1,386.2	1,364.3	-21.8	98.4
Томилолт зочны зардал	488.2	697.6	344.7	303.5	-41.2	88.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,932.9	12,228.3	13,189.4	11,877.4	-1,311.9	90.1
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,233.4	2,316.2	4,062.3	1,327.3	-2,734.9	32.7
ТАТААС		2,141.9			0.0	
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	40.0	120.0	161.0	161.0	0.0	100.0
БУСАД УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	519.6	910.4	1,660.0	1,984.9	325.0	119.6
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	12,234.0	5,133.3	7,350.3	7,783.4	433.1	105.9
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	60,054.1	54,861.5	57,366.1	54,032.3	-3,333.8	94.2
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	751.5	263.4	247.0	247.0	0.0	100.0
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	336.8	136.7	33.5	33.5	0.0	100.0
Төсвөөс санхүүжих	58,965.8	49,993.9	46,890.5	45,555.6	-1,334.9	97.2
Тусламжийн эх үүсвэрээс санхүүжих		4,467.5	10,195.1	8,196.2	-1,998.9	80.4

Эх сурвалж: Сангийн яам

Салбарын нийт зардлын 85.6 хувийг урсгал зардал, 14.4 хувийг хөрөнгийн зардал, урсгал зардлын 95.4 хувийг бараа үйлчилгээний зардал, 4.6 хувийг татаас урсгал шилжүүлэг эзэлж байна.

2016 оны төсвийн тодотголоор нийт зардал 3,333.8 сая төгрөгөөр буурахад хангамж бараа материалын зардал 6.4 сая, томилолт зочны зардал 41.2 сая, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж 1,311.9 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардал 2,734.9 сая, ажил олгогчоос олгох нийгмийн даатгалын шимтгэл 0.3 сая, цалин түүний нэмэгдэл 2.8 сая төгрөгөөр буурсан нь нөлөөлсөн байна.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын байгууллагууд улсын төсөв болон төсөвт байгууллагын үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүждэг. 2016 оны тодотголд улсын төсвөөс санхүүжих орлогыг 1,334.9 сая, тусламжийн эх үүсвэрээс

санхүүжих орлогыг 1,998.9 сая төгрөгөөр батлагдсан төсвөөс бууруулж санхүүжүүлэхээр болсон байна.

Бараа үйлчилгээний нийт зардлын 54.9 хувийг цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил, 6.0 хувийг ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл, 39.1 хувийг бараа үйлчилгээний бусад зардал эзэлж байгаагийн дийлэнх нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж байна.

Хүснэгт 2. Салбарын нийт зардал байгууллагаар /сая төг/

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД	2014	2015	2016		Зөрүү 4-3
	Гүйц 1	Гүйц 2	Төл 3	Тод 4	
	59,615.7	54,304.6	57,366.1	54,032.3	
Ойн анги	4,297.4	4,039.9	2,828.0	2,828.0	0.0
Ус, цаг уур, орчны шинжилгээний төв	15,273.8	16,605.8	15,462.8	15,956.1	493.3
Ус, цаг уурын хүрээлэн	884.4	143.0	0.0	0.0	0.0
Байгаль орчныг хамгаалах газар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Байгаль орчны мэдээлэл, тооцооллын төв	593.7	67.7	0.0	0.0	0.0
Байгаль орчны шинжилгээний төв лаборатори	424.2	452.8	445.8	464.6	18.7
Богдхан уулын захиргаа	386.0	377.8	383.1	397.1	14.0
Отгонтэнгэр хамгаалалтын захиргаа	164.4	174.5	206.2	200.0	-6.2
Хан Хэнтийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа	509.0	598.0	592.7	632.7	40.0
Говь-Гурван сайханы байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргаа	261.3	299.1	301.5	295.7	-5.9
Говийн Их дархан цаазат газрын хамгаалалтын /з	226.6	254.0	255.0	261.2	6.2
Увс нуурын ай савын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа	217.0	231.3	235.1	248.5	13.4
Дорнодын дархан цаазат газрын хамгаалалтын /з	214.3	273.5	272.7	305.4	32.7
Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа	307.4	332.1	322.8	331.5	8.7
Хангай нурууны БЦ газрын хамгаалалтын захиргаа	201.9	198.8	196.8	202.0	5.2
Монгол Алтайн нурууны УТХГ-уудын хамгаалалтын/з	236.1	227.5	218.1	217.8	-0.2
Хар - Ус нуурын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа	226.9	238.4	233.3	254.1	20.8
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	3,806.4	2,042.6	2,314.5	2,409.7	95.2
Байгаль орчны төвлөрсөн арга хэмжээ	2,162.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Байгаль хамгаалах сан	4,830.0	1,780.3	1,900.0	1,896.0	-4.0
Тужийн нарсны ДЦГХЗахиргаа	143.8	125.1	127.6	122.0	-5.6
Хөх сэрхийн нурууны ДЦГХЗахиргаа	114.6	116.3	122.7	118.9	-3.8

Хөгнө, Тарнын БЦГазар	117.8	130.6	123.7	134.0	10.3
Дарьгангын БЦГазар	107.5	96.3	113.9	108.1	-5.8
Цөлжилтийн Үндэсний хороо	17.6	16.7	0.0	0.0	0.0
Мөнх хайрханы БЦГ	159.0	176.7	180.7	202.0	21.3
Тарвагтайн БЦГ	156.8	159.8	178.1	185.5	7.5
Нөмрөгийн Дархан цаазат газрын хамгаалалтын /з	113.5	104.3	126.2	118.4	-7.8
Химийн хорт болон аюултай бодисын асуудал хариуцсан үндэсний зөвлөл	28.2	18.8	0.0	0.0	0.0
Говийн бага дархан цаазат газрын хамгаалалтын /з	152.7	177.6	180.6	202.5	21.9
Орхоны хөндийн байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргаа	197.4	205.6	206.4	204.7	-1.6
Онон Балжийн байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргаа	151.1	165.6	169.1	163.5	-5.6
Уур амьсгалын өөрчлөлтийн ажлын алба	85.4	29.5	0.0	0.0	0.0
Био аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хороо	14.2	12.1	0.0	0.0	0.0
Говийн Их ДЦГ-ын "Б" хэсгийн Хамгаалалтын захиргаа	140.6	135.8	148.5	163.6	15.1
Их богдын байгалийн цогцолбор газрын хамгаалалтын захиргаа	170.4	178.3	188.2	182.3	-5.9
Монгол элсний БЦГ	89.3	90.5	95.2	94.4	-0.7
Цэвэр агаарын сан	9,185.9	5,257.9	0.0	0.0	0.0
Хан-Хөхийн нурууны хамгаалалтын захиргаа	169.5	175.3	179.1	185.0	5.9
Цэнгэг усны нөөц байгаль хамгаалах төв	285.4	291.3	300.4	294.4	-6.0
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	1,913.6	7,707.3	11,936.6	9,228.3	-2,708.3
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны ХОИЗ	5,320.3	874.7	550.3	979.7	429.4
Мянган угалзатын нурууны БЦГХСалбар	126.6	129.3	129.2	123.0	-6.2
Улаан тайгын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа	297.6	345.5	335.2	344.2	9.0
Зэд хантай бүтээлийн нурууны хамгаалалтын захиргаа	208.4	209.3	233.8	258.2	24.4
Амьтан ургамал хамгаалах үндэсний хороо	35.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Туул голын сав газрын захиргаа	256.6	277.4	333.3	363.7	30.5
Нислэгийн цаг уурын төв	633.7	666.8	633.9	645.9	11.9
Их газрын чулууны байгалийн цогцолбор газар	80.8	90.3	88.4	91.6	3.2
Аялал жуулчлалын сан	1,725.6	0.0	0.0	0.0	0.0
Ойн судалгаа, хөгжлийн төв	274.6	228.2	213.2	226.1	12.9
Орхон голын сав газрын захиргаа	119.8	20.6	0.0	0.0	0.0
Хөвсгөл-Эгийн голын сав газрын захиргаа	101.6	94.1	88.6	100.6	12.0
Хяргас нуур-Завхан голын сав газрын захиргаа	124.6	123.4	121.2	143.4	22.2
Сэлэнгийн голын сав газрын захиргаа	103.0	104.3	97.0	105.9	8.9
Увс нуур-Тэсийн голын сав газрын захиргаа	87.8	99.2	96.7	97.6	0.9
Хар нуур-Ховд голын сав газрын захиргаа	82.5	93.7	97.5	104.0	6.5
Хэрлэн голын сав газрын захиргаа	85.4	94.4	85.8	90.5	4.7
Ерөө голын сав газрын захиргаа	77.2	15.0	0.0	0.0	0.0
Бөөнцагаан нуур-Байдраг голын сав газрын захиргаа	81.2	74.8	75.8	18.6	-57.1
Хараа голын сав газрын захиргаа	70.6	13.0	0.0	0.0	0.0
Буйр нуур-Халх голын сав газрын захиргаа	91.7	81.3	83.3	20.6	-62.8
Онги голын сав газрын захиргаа	61.3	11.1	0.0	0.0	0.0
Онон голын сав газрын захиргаа	67.3	77.2	78.4	19.9	-58.5
Улз голын сав газрын захиргаа	62.6	72.5	75.7	20.7	-55.0
Шишхэд голын сав газрын захиргаа	56.8	61.1	64.4	16.4	-48.0
Дэлгэрмөрөн голын сав газрын захиргаа	61.8	68.1	70.0	19.4	-50.6
Хануй голын сав газрын захиргаа	53.3	59.9	63.9	62.7	-1.2
Мэнэнгийн талын сав газрын захиргаа	41.6	51.2	66.9	19.0	-47.9
Орог нуур-Түй голын сав газрын захиргаа	56.2	61.0	63.3	17.9	-45.4
Хүйсийн говь-Цэцэг нуур сав газрын захиргаа	46.6	50.3	53.4	90.6	37.2
Үенч-Бодонч голын сав газрын захиргаа	16.6	47.8	61.4	17.0	-44.4

Булган голын сав газрын захиргаа	50.8	61.2	63.1	15.8	-47.3
Таац голын сав газрын захиргаа	35.8	9.0	0.0	0.0	0.0
Идэр голын сав газрын захиргаа	46.7	61.0	63.3	70.1	6.8
Чулуут голын газрын захиргаа	35.3	9.4	0.0	0.0	0.0
Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа	200.0	195.4	194.3	191.1	-3.2
Байгалийн нөөцийн менежмент бүхий хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээ төсөл, МОН/13/303 /НҮБ/	0.0	552.2	606.4	250.7	-355.6
Монгол орны тусгай хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээг бэхжүүлэх төсөл, МОН/10/302 /НҮБ/	0.0	774.4	0.0	0.0	0.0
Экосистемд түшиглэсэн дасан зохицох арга хэмжээг голуудын сав газарт хэрэгжүүлэх төсөл МОН/12/301 /НҮБ/	0.0	2,326.4	1,915.5	209.7	-1,705.9
Биологийн олон янд байдлыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох төсөл, 201265511 /Герман/ НҮБ-ын Уур амьсгалын өөрчлөлтийн суурь конвенцийн 3 дугаар тайлан илтгэл боловсруулах төсөл, /НҮБ/	0.0	148.1	352.0	241.7	-110.3
НҮБ-ын Уур амьсгалын өөрчлөлтийн суурь конвенцийн үндэсний хоёр жил тутмын тайлан боловсруулах төсөл, /НҮБ/	0.0	17.4	408.8	92.1	-316.7
Ус цаг уур, орчны судалгаа, мэдээллийн хүрээлэн	0.0	1,355.8	1,464.3	1,500.3	36.0
Хараа-Ерөө голын сав газрын захиргаа шинэ	0.0	106.2	130.1	127.3	-2.8
Онон-Улз голын сав газрын захиргаа	0.0	0.0	0.0	117.8	117.8
Бөөнцагаан нуур-Орог нуур сав газрын захиргаа	0.0	0.0	0.0	95.5	95.5
Буйр нуур-Мэнэнгийн талын сав газрын захиргаа	0.0	0.0	0.0	101.4	101.4
Дэлгэрмөрөн-Шишхэд голын сав газрын захиргаа	0.0	0.0	0.0	83.5	83.5
Үенч-Бодонч-Булган голын сав газрын захиргаа	0.0	0.0	0.0	78.6	78.6
Онги-Таац голын сав газрын захиргаа шинэ	0.0	79.3	100.9	104.3	3.3
Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаа	0.0	0.0	37.0	35.3	-1.7
Галба-Өөш-Долоодын говийн сав газрын захиргаа	0.0	0.0	37.7	35.4	-2.2
Алтайн өвөр говийн сав газрын захиргаа	0.0	0.0	38.5	36.2	-2.3
Орхон-Чулуут голын сав газрын захиргаа шинэ	0.0	106.0	114.3	116.9	2.5
Хөвсгөл нуурыг хамгаалах төсөл /АХБ/	0.0	0.0	1,292.8	1,584.6	291.7

Эх сурвалж: Сангийн яам

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын төсвийн багцад 2016 оны тодотголоор нийт хөрөнгийн зардалд 7,783.4 сая төгрөг тусгасан нь батлагдсан төсвөөс 433.1 сая төгрөгөөр буюу 5.9 хувиар нэмэгдсэн байна. Нийт хөрөнгийн зардлын 7.1 хувь буюу 550.3 сая төгрөгийг улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх хөрөнгө оруулалтын төсөл арга хэмжээ байна.

2016 оны хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ,
барилга байгууламж, төрлөөр

Хүснэгт 3

/сая төг/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	БАТЛАГДСАН		ТОДОТГОСОН	
	Төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн	Төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД	1,682.2	550.3	1,682.2	550.3
I. Хөрөнгө оруулалт	1,682.2	550.3	1,682.2	550.3
Шилжих	1,682.2	550.3	1,682.2	550.3
Хот суурин газрын ус хангамж, гидрогеологийн зураглалын судалгаа /Өвөрхангай, Гучин-Ус сум/	1,000.0	216.6	1,000.0	216.6
Горхи-Тэрэлж, Хөгнө-Тарнын хамгаалалтын газрын захиргааны конторын барилга /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг/	682.2	333.7	682.2	333.7

Эх сурвалж: Сангийн Яам